

W SPRAWIE EKSPLOATACJI WĘGLA BRUNATNEGO

Dzięki odzyskaniu Ziemi Zachodnich Polska zyskała obok wielu innych kopalni także bogate złoża węgla brunatnego. Złoża te występują w trzech rejonach o znaczeniu gospodarczym:

1. rejon Zgorzelca nad Nysą Łużycką
2. rejon Żary — Szprotawa
3. rejon Strzegom — Świdnica.

Poza tym węgiel brunatny w postaci mniejszych złóż występuje w całej niemal nizinnej części Dolnego Śląska i Ziemi Lubuskiej. O ile w pierwszym i drugim rejonie złoża węgla brunatnego są eksploatowane, to w trzecim rejonie, tzw. Strzegomskiej Niece glin ogniotrwałych, eksploatacja dotychczas nie istnieje. Pokłady węgla brunatnego występują tutaj jako kopalina towarzysząca złożom glin ogniotrwałych. Są one mniej zasobne niż złoża w rejonie Zgorzelca i Żar, lecz nadają się do eksploatacji zarówno ze względu na jakość, jak i sposób zalegania.

Węgiel brunatny występuje tutaj w postaci 2—4 pokładów o miąższości łącznej ok. 10 m. Spotyka się także złoża o miąższości ponad 20 m. Pokłady węgla są przedzielone warstwami glin ogniotrwałych lub ilow o miąższości zwykle znacznie większej. Nie wszystkie pokłady węgla brunatnego mają wartość przemysłową. Pokład górny o miąższości przeważnie 1,5—4 m jest zwykle zanieczyszczony domieszką ilu lub mułu. Natomiast pokład dolny, względnie środkowy (w wypadku występowania 3 pokładów) stanowi zwykle surowiec użyteczny i stosunkowo czysty. Często zawiera on kawałki nie zwęglonego drzewa, a niekiedy spotyka się całe pnie.

Węgiel ten należy do typu lignitów i jest syngenetyczny z glinami ogniotrwałymi.

Głównym czynnikiem przemawiającym za jego eksploatacją jest wspólne występowanie z glinami ogniotrwałymi, które są wydobywane w kilku kopalniach odkrywkowych. Dotychczas węgiel brunatny wydobywany z glinami ogniotrwałymi jest wyrzucany na hałdy jako surowiec nieużyteczny. W ten sposób marnuje się znaczne ilości użytecznej kopaliny.

Jeśli dalej weźmiemy pod uwagę, że większość złóż glin ogniotrwałych i węgla brunatnego posiada dokumentację geologiczną, to należy stwierdzić, że zagadnienie węgla brunatnego zostało tutaj całkowicie zaniedbane. Liczne partie węgla brunatnego mają wysoką wartość i nadają się nawet do przeróbki chemicznej. Przeważna zaś część stanowi dobry surowiec opałowy.

Węgiel brunatny był w tym rejonie eksploatowany za czasów niemieckich na małą skalę w kilku kopalniach odkrywkowych (Żarów, Pastuchów, Różana). Później eksploatację z różnych przyczyn zarzucono.

Obecnie przy intensywnym rozwoju tam przemysłu materiałów ogniotrwałych i eksploatacji glin ogniotrwałych węgiel brunatny rejonu strzegomskiego powinien doczekać się racjonalnej eksploatacji i odegrać swoją rolę w rozwoju przemysłu. W tej sprawie powinni zabrać głos również fachowcy z dziedziny górnictwa odkrywkowego i ew. przeróbki węgla, aby opracować właściwe wytyczne w celu racjonalnego wykorzystania tej wartościowej kopaliny.

Jerzy Grzybowski